

Capaciteitsonderzoek palliatieve zorgplekken 2022

Vereniging Transmurale Zorg Den Haag e.o.

Netwerk Palliatieve Zorg Haaglanden

Samenvatting

Het Netwerk Palliatieve Zorg heeft een signalerende rol in het aanbod en het gebruik van de palliatieve zorgplaatsen in de regio Haaglanden. In deze rapportage wordt een overzicht gegeven van de palliatieve zorgplaatsen in de hospices en palliatieve units in 2022. Onder de regio Haaglanden worden de gemeente Den Haag, Leidschendam, Voorburg, Rijswijk, Wassenaar en Zoetermeer verstaan. Aan de hand van de data worden conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan.

Bedden capaciteit en bezetting

In totaal waren er in 2022 63 palliatieve zorgplaatsen beschikbaar in de regio. Met deze 63 palliatieve zorgplaatsen is aan 779 (gast)bewoners en hun naasten zorg geboden. De gemiddelde bezettingsgraad, het percentage bedden dat in het jaar bezet was, was 78,2%. De gemiddelde verblijfsduur in de hospices en palliatieve units was in 2022 23 dagen. Op basis van de gemiddelde bezettingsgraad kan worden geconcludeerd dat een capaciteit van 63 palliatieve zorgplekken voldoende is. Het is daarom aan te bevelen om dit aantal niet uit te breiden. Echter wordt gezien dat er gedurende het jaar golfbewegingen plaatsvinden, waarin uitschieters te zien zijn. Het is daarom ook aan te bevelen om het aantal zorgplekken niet te verminderen.

Demografische gegevens en sterftcijfers

De gemiddelde leeftijd van de (gast)bewoners was in 2022 75,5 jaar. In 2022 was 55% van de (gast)bewoners vrouw en 45% man. Van de 779 (gast)bewoners is 91,8% (715 (gast) bewoners) overleden in de hospices en palliatieve units. Er waren 146 (gast)bewoners, welke onder een specifieke doelgroep gerekend konden worden:

- 7 (gast)bewoners met progressieve ziekten, zoals ALS (afname van 76%);
- 77 (gast)bewoners met een migratieachtergrond (toename van 45%);
- 35 (gast)bewoners met dementie (toename van 25%);
- 27 (gast)bewoners met psychiatrie/onbegrepen gedrag (toename van 42%).

Zorgsetting

Van de bewoners die in 2022 werden opgenomen in de hospices en palliatieve units, kwam 47,2% uit de thuissituatie, 44,8% uit het ziekenhuis, 6,9% uit verpleeg- of verzorgingshuis en 1% uit een overige instelling. In 2022 werden er 48 bewoners vanuit de hospices en palliatieve units overgeplaatst naar de thuissituatie (13), verpleeg- of verzorgingshuis (23), ziekenhuis (1) en overige locaties (13).

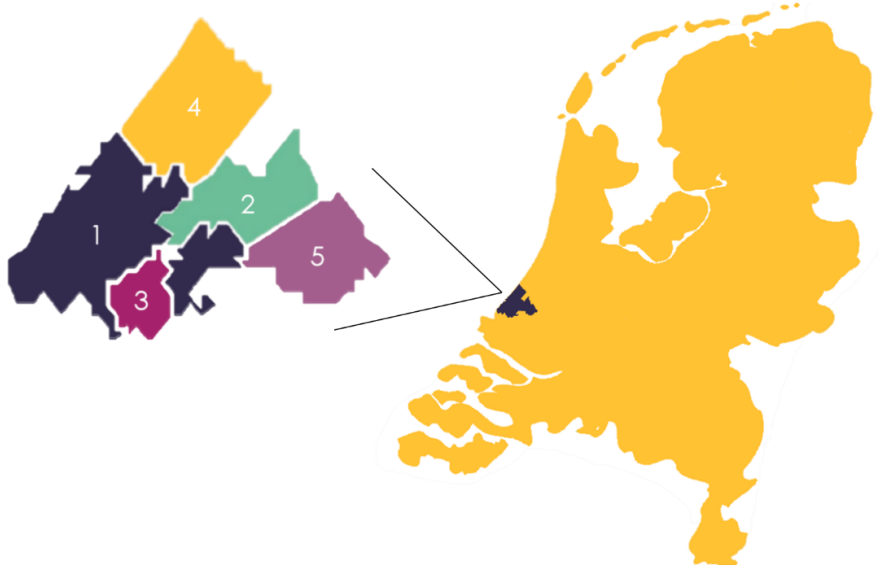
Inhoud

Samenvatting.....	2
Introductie	4
Beddencapaciteit	5
Vrije palliatieve zorgplaatsen.....	5
Bezetting palliatieve zorgplaatsen	6
Sterftecijfers	7
Demografische gegevens	8
Zorgsetting	9
Overplaatsing.....	11
Specificaties hospices en PTU's.....	11
Conclusie	13
Aanbevelingen	13
Bijlage 1 Vragenlijst rapport vraag en aanbod PZ (t/m 2022).....	15

Introductie

Het Netwerk Palliatieve Zorg heeft een signalerende rol in het aanbod en het gebruik van de palliatieve zorgplaatsen in de regio Haaglanden. In deze rapportage wordt een overzicht gegeven van de palliatieve zorgplaatsen in de hospices en de palliatieve units (PTU) in 2022. Onder de regio Haaglanden worden de gemeente Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Wassenaar en Zoetermeer verstaan.

Figuur 1. Regio Haaglanden t.o.v. Nederland.

1. Den Haag. 2. Leidschendam-Voorburg. 3. Rijswijk. 4. Wassenaar. 5. Zoetermeer

De volgende hospices en PTU's bevinden zich in de regio en zijn meegenomen in de rapportage:

- Hospice Claude Monet (Stichting Eykenburg)
- Hospice de Witte Roos
- Hospice het Vliethuys
- Hospice Wassenaar
- Hospice Waterhof (WZH)
- Hospice Zoetermeer
- Jacobshospice
- PTU Irishof (WelThuis)
- PTU Nolenshaghe (Saffier)

Alle hospices en PTU's houden een actueel overzicht bij van het aantal beschikbare palliatieve zorgplekken via de Palliatieve Zorgzoeker, welke terug te vinden is op de website van Vereniging Transmurale Zorg en Palliaweb. Scan de QR-code om direct doorverwezen te worden naar het overzicht.

Aan de coördinatoren van de hospices en de PTU's is de volgende informatie opgevraagd over 2022 (zie voor de volledige vragenlijst Bijlage 1):

- Algemene data (gast)bewoners hospice
- Overplaatsingen
- Zorgsetting vóór opname
- Speciale doelgroepen
- Specificaties hospice

Doordat de verschillende hospices en PTU's niet exact dezelfde gegevens hebben bijgehouden, zijn niet alle categorieën compleet. In overleg met de hospices en PTU's is besloten om de vragenlijst vanaf kalenderjaar 2023 te wijzigen en op unanieme wijze bij te houden. De rapportage zal daarmee in de toekomst vollediger zijn en meer inzicht geven.

Bedden capaciteit

In totaal waren in de regio Haaglanden in 2022 63 palliatieve zorgplaatsen beschikbaar.

Tabel 1. Aantal palliatieve zorgplaatsen in regio Haaglanden

Locatie	2021	2022
Hospice Claude Monet (Stichting Eykenburg)	6	7
Hospice de Witte Roos	8	8 (vanaf december +1 spoedbed)
Hospice het Vliethuys	8 + 1 spoedbed	8 + 1 spoedbed
Hospice Wassenaar	6	6
Hospice Waterhof (WZH)	8	8
Hospice Zoetermeer	6	6
Jacobshospice	6	6
PTU Irishof (WelThuis)	6	6
PTU Nolenshaghe (Saffier)	8	8
Hospice Scheveningen	8	
	70 (1 spoedbed)	63 (1 spoedbed, vanaf december 2 spoedbedden)

Vrije palliatieve zorgplaatsen

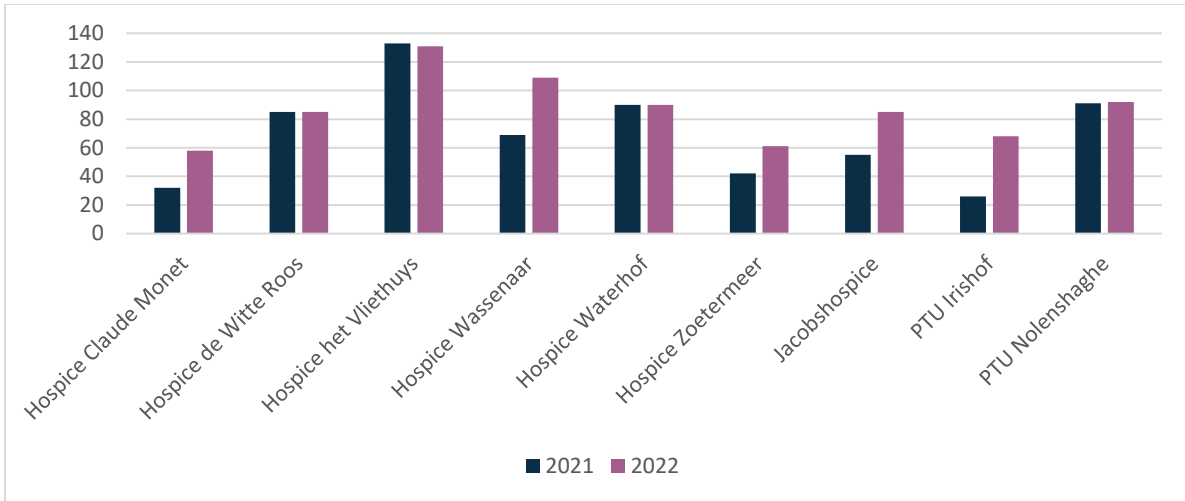
De hospices en PTU's in de regio hebben in 2022 elke week een actueel overzicht van de vrije palliatieve zorgplaatsen bijgehouden. Daarnaast hebben de hospices en PTU's gedurende het jaar aan de netwerkcoördinator laten weten wanneer zij een lage of hoge bedbezetting hadden. Hier kwam uit naar voren dat er gedurende het jaar golfbewegingen te zien zijn.

Bezetting palliatieve zorgplaatsen

Aantal opnames

In 2022 hebben er 779 opnames plaatsgevonden bij de hospices en PTU's, dit is een toename van 79 opnames (+11,2%) t.o.v. 2021. Bij 6 van de 9 is een stijging zichtbaar in het aantal opnames. De grootste stijging in het aantal opnames is zichtbaar bij PTU Irishof (+161%). Bij 1 van de 9 instellingen is een daling zichtbaar. Deze daling in het aantal opnames is zichtbaar bij Hospice het Vliethuys (-1,6%). Bij 2 van de 9 is het aantal opnames gelijk gebleven ten opzichte van 2021.

Figuur 2. Aantal opnames in aantal personen

Bezettingsgraad

De gemiddelde bezettingsgraad was in 2022 78,2%, dit is een toename van 5,2% t.o.v. 2021. Bij 6 van de 9 instellingen is de bezettingsgraad gestegen. De grootste stijging is zichtbaar bij PTU Nolenshaghe (+22%). Bij 1 van de 9 instellingen is de bezettingsgraad gedaald. Deze daling is zichtbaar bij Hospice Wassenaar (-7,3%). Van Hospice Zoetermeer en PTU Irishof mist data over 2021, waardoor onbekend is welke verandering er bij de bezettingsgraad heeft plaatsgevonden. Daarnaast wordt gezien dat er gedurende het jaar golfbewegingen in de bezettingsgraad plaatsvinden, waarin uitschieters te zien zijn.

Figuur 3. Bezettingsgraad in percentage

Gemiddelde verblijfsduur

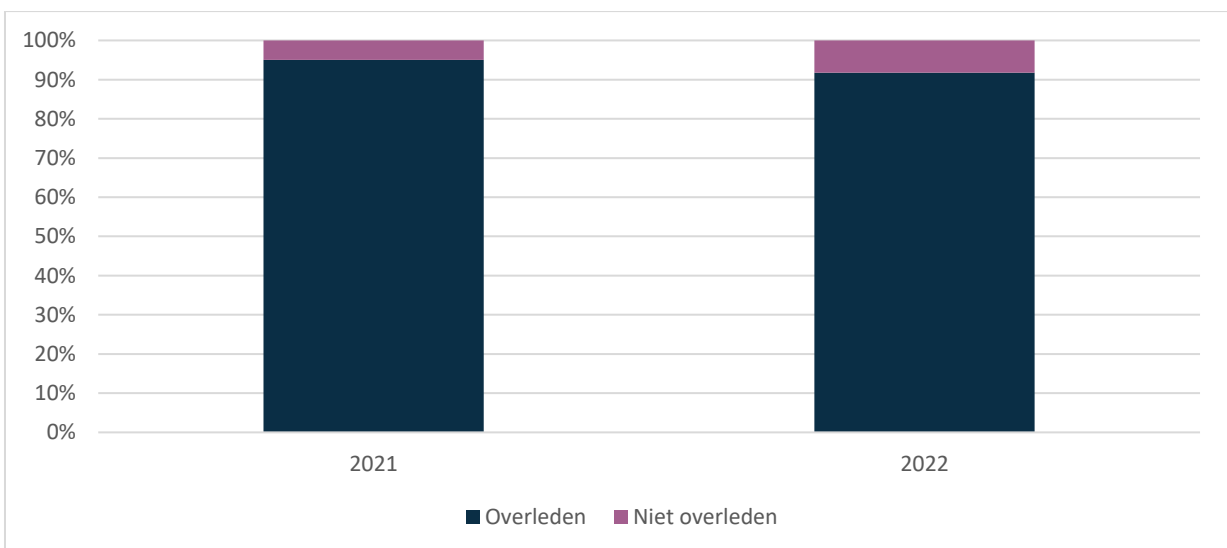
In 2022 was de gemiddelde verblijfsduur 23 dagen, dit is een toename van 1,1 (+5%) dag t.o.v. 2021. Bij 5 van de 9 instellingen is de gemiddelde verblijfsduur gestegen. De grootste stijging is zichtbaar bij Hospice Waterhof (26,6%). Bij 2 van de 9 instellingen is de gemiddelde verblijfsduur gedaald. De grootste daling in gemiddelde verblijfsduur is te zien bij Hospice Wassenaar (-31,1%). Bij Hospice Claude Monet is de gemiddelde verblijfsduur gelijk gebleven ten opzichte van 2021, desondanks heeft dit hospice de langste verblijfsduur met 30 dagen. Van PTU Irishof mist data over 2021, waardoor onbekend is welke verandering er in de gemiddelde verblijfsduur heeft plaatsgevonden.

Figuur 4. Gemiddelde verblijfsduur in dagen

Sterftecijfers

In 2022 zijn 715 (gast)bewoners van de hospices en PTU's overleden. Dat is 91,8% van de opgenomen (gast)bewoners. In 2021 overleed 95% van de opgenomen (gast)bewoners. Dat is een kleine daling van 3,2%.

Figuur 5. Sterftecijfer in percentage

Demografische gegevens

Gemiddelde leeftijd

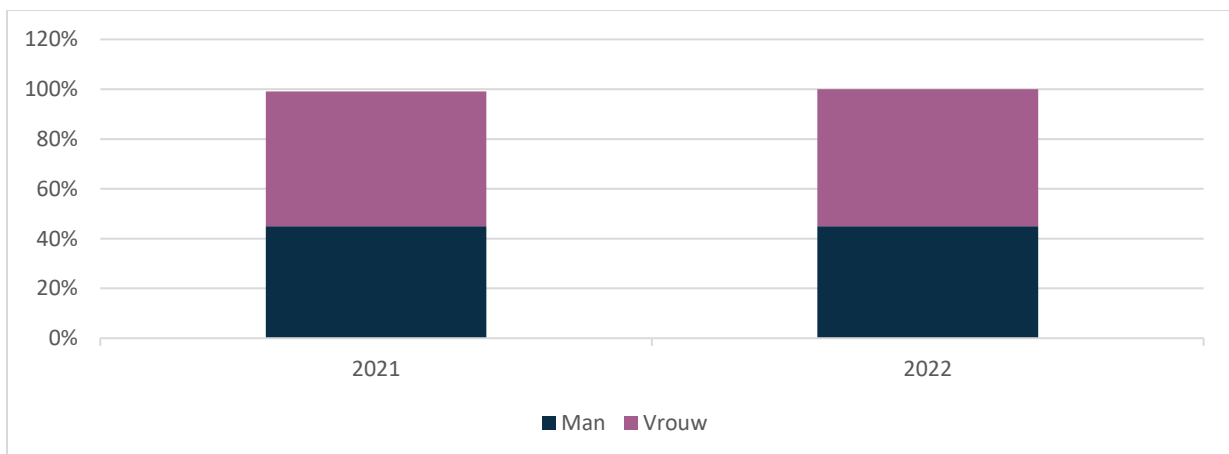
De gemiddelde leeftijd van de (gast)bewoners was in 2022 75,5 jaar. In 2021 was de gemiddelde leeftijd van (gast)bewoners 73,1 jaar. Dat is een toename van de gemiddelde leeftijd met 2,4 jaar. Van PTU Irishof ontbrak de data over 2021 en 2022.

Figuur 6. Gemiddelde leeftijd in jaren

Geslacht

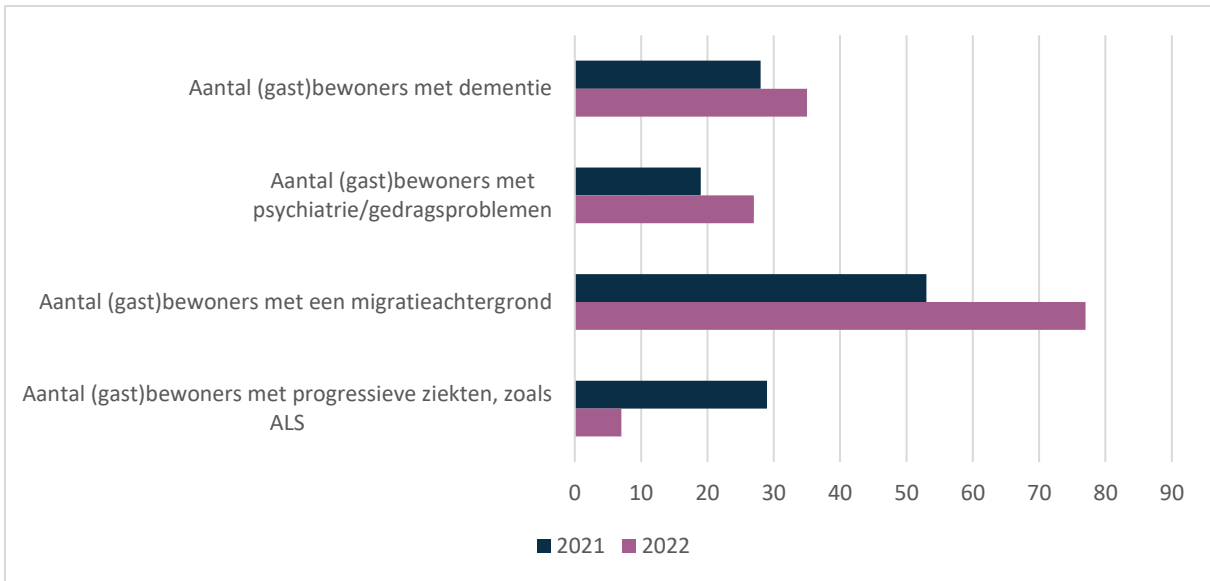
Van de (gast)bewoners was in 2022 55% vrouw en 45% man. In 2021 was dit respectievelijk 54,2% en 44,9%. Dat betekent een toename van het aantal (gast)bewoners dat vrouw was (+0,8 %) en van het aantal (gast)bewoners dat man was (+0,1%).

Figuur 7. Man-vrouw verhouding in percentage

Specifieke doelgroepen

In 2022 werden 146 (gast)bewoners opgenomen in de hospices en PTU's, welke onder een specifieke doelgroep gerekend konden worden. Dit is een toename van 13% ten opzichte van 2021. Daarnaast wordt een toename gezien in het aantal (gast)bewoners met dementie (+25%), het aantal (gast)bewoners met psychiatrie/onbegrepen gedrag (+42%) en het aantal (gast)bewoners met een migratieachtergrond (+45%). Het aantal (gast)bewoners met progressieve ziekten is afgenomen (-76%). Van PTU Irishof ontbrak de data over 2021 en 2022.

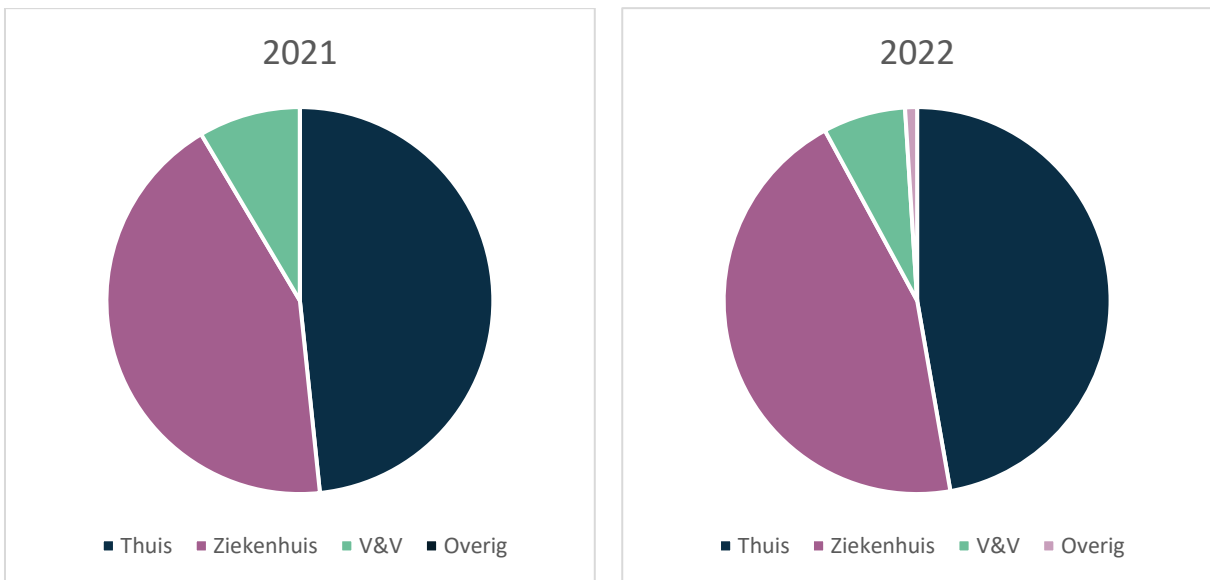

Figuur 8. Specifieke doelgroepen in aantal personen

Zorgsetting

Zorgsetting voor opname

Van de (gast)bewoners die in 2022 werden opgenomen in de hospices en PTU's, kwam 47,2% uit de thuissituatie, 44,8% uit het ziekenhuis, 6,9% uit het verpleeg- of verzorgingshuis en 1% uit een overige instelling. In 2021 was dit respectievelijk 48,2%, 43,0%, 8,5% en 0,0%. Van PTU Irishof mist data over 2021 en 2022.

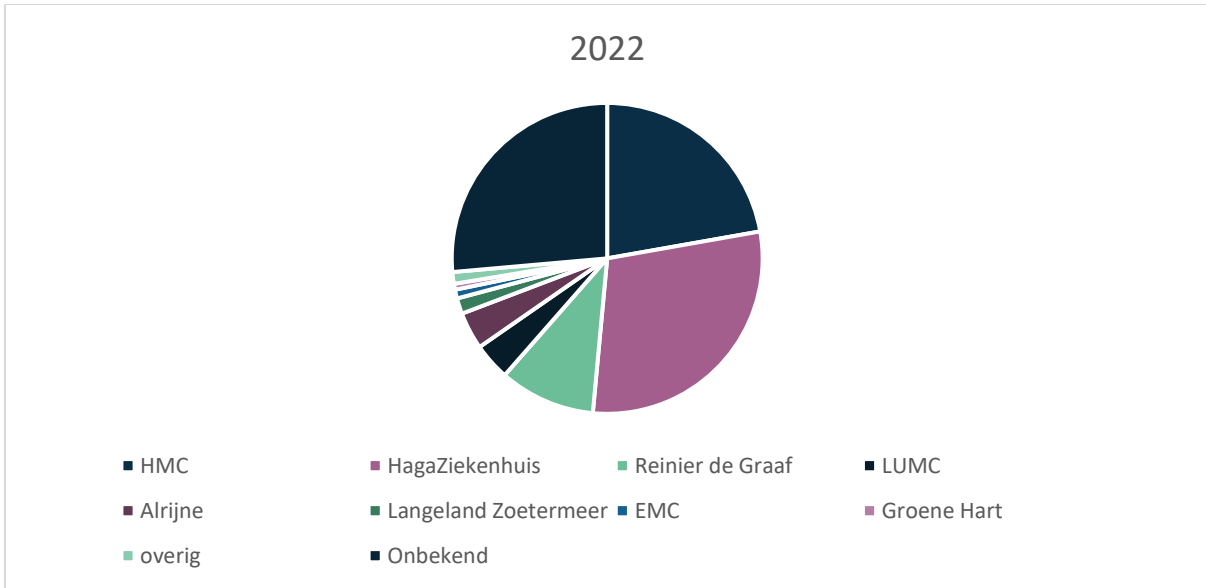
Figuur 9. Zorgsetting voor opname in percentage

Specificatie ziekenhuizen

Zoals hierboven beschreven kwam 44,8% van de (gast)bewoners die in 2022 werden opgenomen in de hospices en PTU's vanuit het ziekenhuis. In 2021 was dit 43,0%. De specificatie van de ziekenhuizen is te zien in onderstaande diagrammen. In 2022 kwamen de meeste patiënten uit het HagaZiekenhuis, gevolgd door het HMC. Het Jacobshospice en PTU Irishof hebben deze data in 2022 niet bijgehouden, waardoor

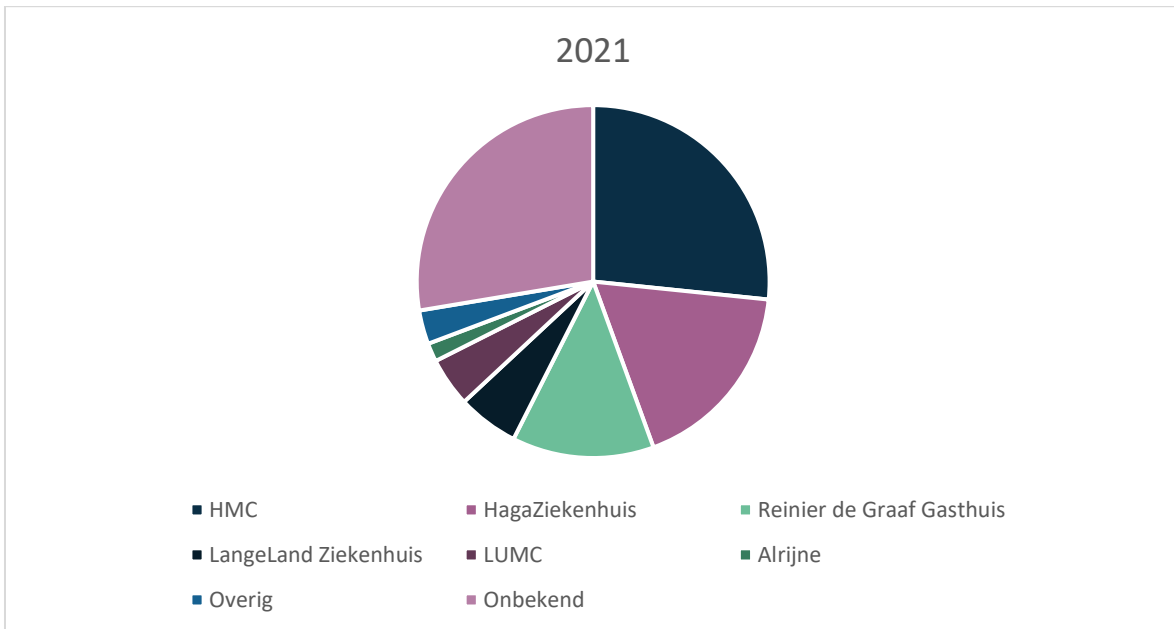

bij 26% van de (gast)bewoners onbekend is wat hun zorgsetting voor opname is geweest.

Figuur 10. Specificatie ziekenhuizen in percentages over 2022

In 2021 kwamen de meeste patiënten uit het HMC, gevolgd door het HagaZiekenhuis. Van Hospice Scheveningen, Jacobshospice, PTU Irishof en PTU Nolenshaghe mist data over 2021, waardoor bij 28% van de (gast)bewoners onbekend is wat hun zorgsetting voor opname is geweest.

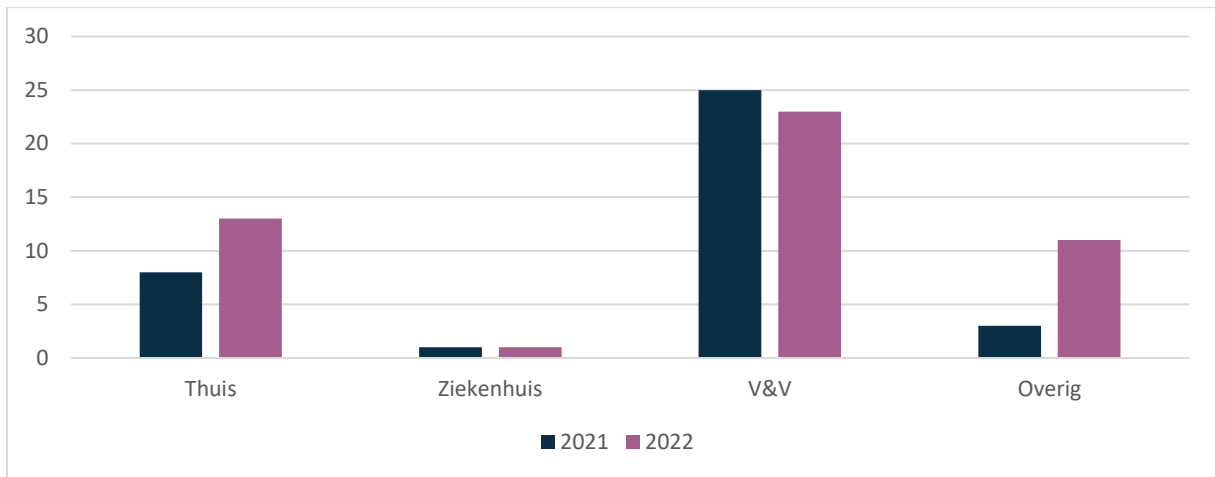

Figuur 11. Specificatie ziekenhuizen in percentages over 2021

Overplaatsing

In 2022 werden 48 (gast)bewoners overgeplaatst uit de hospices en PTU's, dit is een toename van 11 (+29,7%) overplaatsingen t.o.v. 2021. Van deze 48 (gast)bewoners werden er 13 overgeplaatst naar de thuissituatie, 23 naar een verpleeg- of verzorgingshuis, 1 naar een ziekenhuis en 11 naar overige locaties. In 2021 waren dit er respectievelijk 8, 25, 1 en 3. Dat betekent een toename van het aantal overplaatsingen naar huis (+62,5%) en naar overige locaties (+267%). Een daling in het aantal overplaatsingen naar het verpleeg- of verzorgingshuis (-8%) en een gelijk gebleven aantal naar het ziekenhuis.

Figuur 12. Overplaatsingen in aantal personen

Specificaties hospices en PTU's

Alle hospices en PTU's bieden zorg aan palliatieve patiënten en hun naasten. Het doel van deze zorg is om de kwaliteit van leven zo goed mogelijk te houden of te krijgen in de laatste periode van het leven. Echter verschillen de hospices en PTU's op enkele punten van elkaar. Onderstaand een overzicht van de wijze waarop de hospices PTU's in de regio Haaglanden zich van elkaar onderscheiden.

Tabel 2. Specificaties hospices en PTU's

Locatie	Exclusiecriteria	Wachlijst	Expertise
Hospice Claude Monet (Stichting Eykenburg)	Dwaalgedrag of agressie bij dementie	Ja	
Hospice de Witte Roos		Nee	Eigen tolken 24-uurs zorg Verschillende aandachtsvelders: wond, continentie, dementie, verslaving, etc.
Hospice het Vliethuys	Dwaalgedrag bij dementie	Ja	Eigen palliatieve consulenten Spoedopname mogelijk Euthanasie mogelijk
Hospice Wassenaar	Ernstige gedragsproblematiek	Ja	Geestelijke zorg Beeldende begeleiding 24-uurs zorg

			Beschikbaarheid TT teams Palliatief consulent beschikbaar
Hospice Waterhof (WZH)	Dwaalgedrag bij dementie Beademing bij zeer intensieve zorg bij progressieve ziekten	Ja	Psychiatrie Verslavingszorg
Hospice Zoetermeer	Dwaalgedrag bij dementie Ernstige gedragsproblematiek	Ja	24/7 verpleging aanwezig Euthanasie mogelijk Verpleegtechnische handelingen door eigen team (incl. pompen) Aandachtsvelders aanwezig: o.a. wondzorg, dementie, complementaire zorg Vaste geestelijke begeleider
Jacobshospice	Dwaalgedrag bij dementie Infectieziekten	Ja	Euthanasie en STED is mogelijk
PTU Irishof (WelThuis)	WLZ indicatie uit woonzorglocatie, waarbij het open karakter van de afdeling een probleem kan zijn	Ja	2x2 bedden op een woonzorglocatie Medische zorg door huisartsen of SOG
PTU Nolenshaghe (Saffier)	Onbekend	Ja	Onbekend

Conclusie

In deze rapportage is een overzicht gegeven van de capaciteit en bezetting van palliatieve zorgplaatsen in de hospices en PTU's in de regio Haaglanden (Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Wassenaar en Zoetermeer) in 2021 en 2022. Daarnaast is er inzicht gegeven in de demografische gegevens, sterftcijfers en zorgsetting. Doordat niet alle hospices en PTU's alle data aan konden leveren, kunnen er geen harde conclusies getrokken worden. De uitkomsten zijn daarom vooral inzicht gevend en in mindere mate concluderend.

Kijkend naar de resultaten kunnen we concluderen dat op basis van de gemiddelde bezettingsgraad (78,2%) een capaciteit van 63 palliatieve zorgplaatsen voldoende is. Echter wordt gezien dat er gedurende het jaar golfbewegingen plaatsvinden, waarin uitschieters te zien zijn. Het is daarom ook aan te bevelen om het aantal zorgplekken niet te verminderen.

Uit de sterftcijfers blijkt dat opnieuw een zeer hoog percentage van de (gast)bewoners in het hospice of de PTU is overleden. Dit percentage is licht gedaald, maar is desondanks hoog. Dit is een positieve bevinding.

Ondanks een toename in het aantal overplaatsingen van (gast)bewoners van het hospice of de PTU naar een andere setting, kunnen we concluderen dat er opnieuw nagenoeg geen overplaatsingen zijn gedaan naar het ziekenhuis. Echter is een toename in het aantal overplaatsingen onwenselijk en dient hier aandacht voor te zijn bij de hospices en PTU's.

Hoewel niet alle hospices en PTU's data over specifieke doelgroepen hebben bijgehouden, kunnen we concluderen dat er een toename is van het aantal (gast)bewoners met een migratieachtergrond, (gast)bewoners met psychiatrie of gedragsproblemen en (gast)bewoners met dementie. In het rapport van 2019 werd aanbevolen om zorg te dragen voor meer aandacht voor deze specifieke doelgroepen. Deze toename kunnen we als een positieve ontwikkeling zien. Het aantal (gast)bewoners met progressieve spierziekten is gedaald. De verklaring hiervoor is dat Hospice Scheveningen in 2021 80% van hun (gast)bewoners onder deze noemer had gecategoriseerd, terwijl Hospice Scheveningen in 2022 gesloten was.

Wanneer alle hospices en PTU's in de toekomst dezelfde data volledig bijhouden, kunnen we kijken welke specifieke zorg vaak geboden wordt en waar extra aandacht aan besteed moet worden. De specificaties van hospices en PTU's maakt nu echter al inzichtelijk waar welke kennis voor handen is.

Aanbevelingen

Samenvattend zijn hieronder de aanbevelingen weergegeven:

- Het is niet nodig om het aantal palliatieve zorgplaatsen in de hospices en PTU's in de regio Haaglanden uit te breiden. Indien dit toch gebeurt, lopen zowel bestaande hospices en PTU's als nieuwe initiatieven het risico om te maken te krijgen met een (te) lage bezetting.

- Echter wordt gezien dat er gedurende het jaar golfbewegingen plaatsvinden, waarin uitschieters te zien zijn. Daarnaast blijkt uit het rapport van PZNL¹ dat er een toenemende vraag is om in een hospice te overlijden. Het is daarom niet aan te bevelen om het aantal palliatieve zorgplaatsen in hospices en PTU's te verlagen. Door samenwerking tussen de hospices en PTU's kan aandacht besteed worden aan een efficiënte inzet van personeel. Bijvoorbeeld als het ene hospice geen vrije bedden beschikbaar heeft, terwijl een ander hospice veel vrije bedden beschikbaar heeft.
- Het is onwenselijk dat het aantal overplaatsingen in 2022 is toegenomen. Het is daarom belangrijk dat hier aandacht aan wordt besteed door de hospices en PTU's.
- De hospices en PTU's dienen in het vervolg dezelfde informatie bij te houden, zodat het beter mogelijk is om conclusies uit de data te kunnen trekken. Daarbij moet, naast inzicht in aanbod, meer oog zijn voor de wensen en behoeften van patiënten en naasten. Vanaf 2023 is de vragenlijst hierop aangepast. Er zijn vragen over plaatsing in een hospice van voorkeur aan toegevoegd, waardoor beter inzichtelijk wordt of de vraag en het aanbod op elkaar worden afgestemd.

¹ Gupta Strategists & PZNL (2023). De olifant de kamer uit. [ongepubliceerd]

Bijlage 1 Vragenlijst rapport vraag en aanbod PZ (t/m 2022)

1. Algemene data (gast)bewoners hospice

- 1.1 Aantal opgenomen (gast)bewoners
- 1.2 Aantal verpleegdagen
- 1.3 Gemiddelde verblijfsduur
- 1.4 Bedbezetting
- 1.5 Aantal overleden (gast)bewoners
- 1.6 Gemiddelde leeftijd
- 1.7 Percentage man
- 1.8 Percentage vrouw

2. Overplaatsingen

- 2.1 Aantal (gast)bewoners overgeplaatst naar thuis
- 2.2 Aantal (gast)bewoners overgeplaatst naar ziekenhuis
- 2.3 Aantal (gast)bewoners overgeplaatst naar V&V
- 2.4 Aantal (gast)bewoners overgeplaatst naar anders
- 2.5 Aantal (gast)bewoners overgeplaatst naar onbekend

3. Zorgsetting vóór opname

- 3.1 Zorgsetting voor opname - Thuis
- 3.2 Zorgsetting voor opname - Ziekenhuis
- 3.3 Specificaties ziekenhuis (Vervolg vraag op 3.2)
- 3.4 Zorgsetting voor opname - V&V
- 3.5 Specificaties V&V (Vervolg vraag op 3.4)
- 3.5 Zorgsetting voor opname - Anders
- 3.6 Zorgsetting voor opname – Onbekend

4. Speciale doelgroepen

- 4.1 Aantal (gast)bewoners met dementie
- 4.2 Aantal (gast)bewoners met psychiatrie/gedragsproblemen
- 4.3 Aantal (gast)bewoners met een migratieachtergrond
- 4.4 Aantal (gast)bewoners met progressieve ziekten, zoals ALS

5. Specificaties hospice

- 5.1 Gelden er exclusiecriteria?
- 5.2 Wordt er een wachtlijst bijgehouden?
- 5.3 Welke expertise onderscheidt het hospice t.o.v. andere hospices?

* Daar waar de term '(gast)bewoner' gebruikt wordt, kan ook cliënt, patiënt of burger gelezen worden

Vereniging Transmurale Zorg Den Haag e.o.

Netwerk Palliatieve Zorg Haaglanden